

אלא פשיטא דהיפר לה בעל.

ואי סלקא דעתך בעל מיעקר עקר את הנזירות למפרע וכאילו לא נדרה בנזיר, אם כן אמאי סופגת היא את הארבעים, והרי אין כאן נזירות כלל!?

אלא לאו שמע מינה: בעל מיגז גיז, והיות ובשעה שעברה על נזירותה היתה הנזירות קיימת ועברה עליה, לכן היא לוקה את הארבעים.

ודחינן: לעולם אימא לך: בעל כשהוא מיפר מעקר עקר את הנזירות למפרע, והמשנה אינה עוסקת במי שהיפר לה בעל; ודקשיא לך: מה חידוש יש במשנה!?! אימא לך: לעולם אין כאן חידוש —

ומשום דקתני סיפא דאותה משנה: היפר לה בעלה והיא לא ידעה והיתה שותה יין ומיטמאה למתים, אינה סופגת את

הארבעים, ויש בזה חידוש, ללמדך שלא כרבי יהודה שנחלק במשנה שם וסובר שהיא לוקה מכת מרדות כיון שנתכוונה לאיסור.

לכן תנא נמי רישא: "סופגת את הארבעים", כב-א אף שהוא פשוט.⁽¹⁾

תא שמע מברייתא — שהובאה לעיל יט א — שהבעל "מיעקר עקר":

האשה שנדרה בנזיר ונטמאה והפרישה לקרבן טומאתה שתי תורים אחד לחטאת ואחד לעולה וכן כבש לאשם, ואחר כך הפר לה בעלה, הרי היא מביאה את חטאת העוף שהפרישה ואינה מביאה את עולת העוף וכן אינה מביאה את אשמה, וכפי שיתבאר הטעם בגמרא.

ומוכיחה הגמרא: ואי סלקא דעתך בעל מיגז גיז, תייתי נמי [תביא גם] עולת העוף, וכן את האשם!?!⁽²⁾

מיעקר עקר!?

ותירצו: משום רבי יהודה נקטה כן המשנה, ולהשמיענו שאפילו אם היפר לה תחילה ואחר כך נטמאה הרי היא לוקה מכת מרדות כיון שנתכוונה לאיסור.

2. א. בסוגיא לעיל יט א נתבאר, שברייתא זו בהכרח רבי ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקה היא, הסובר: עולה — של נזיר טמא — לאו דורון היא, כי לרבנן הסוברים עולה דורון היא, אכן מביאה היא גם עולת העוף, ראה שם; ושם מקשה הגמרא את קושיית הגמרא כאן שאם בעל מיגז גיז למה אינה מביאה עולת העוף אפילו לרבי ישמעאל, ומפרשת שם הגמרא את הברייתא כמו כאן, ש"בעל מיעקר עקר" ומבארת את החילוק בין חטאת לעולה כמו הגמרא כאן.

שהוא משום שכאן אין אנו דנים לענין הקרבת החטאת אלא לענין שתמות החטאת, ולכן לא הזכירה הגמרא ש"הא מני רבי אלעזר הקפר", וכן כתבו התוספות בתירוץ אחד.

ג. עיקר הסברא שהיות וציערה את עצמה מן היין הרי היא מקדישה על כל פנים, צריכה ביאור, כי מאחר ואין היא יכולה להקריב את החטאת וכמבואר בגמרא, אם כן מה תועלת לה בהקדש!?! וראה היטב ב"קין אורה" הנזכר לעיל בהערה.

1. הקשו התוספות: אם תמצי לומר דבעל מיעקר עקר, אם כן למה נקטה המשנה בסיפא שאינה לוקה את הארבעים אם היפר לה ואחר כך נטמאה, והרי אפילו אם נטמאה ואחר כך היפר לה אינה לוקה את הארבעים, כיון שבעל

ומקשינן: ואלא מאי מיעקר עקר?! אם כן חטאת העוף נמי לא תייתי [לא תביא אף את החטאת], שהרי היא כאילו לא היתה נזירה מעולם!?

ומשנינן: הכי נמי, אכן כן הוא הדין שהיות ו"מיעקר עקר" לא היתה צריכה להביא אפילו חטאת העוף.

והטעם שהיא מביאה, הוא משום דהא מני — ברייתא זו — רבי אלעזר הקפר, שהנזיר חוטא הוא על שציער עצמו מן היין ולשם כך באין הקרבנות, ונמצא שאף על פי שהפר לה בעל ועקר את הנזירות למפרע ומעיקר הדין ודאי שלא היה ראוי לחייבה להביא חטאת, מכל מקום סיבה קלושה הרי יש לה להביא כיון שסוף סוף ציערה את עצמה מן היין, ולכן:

חטאת העוף שמצינו שמביאים אותה אפילו כשאין טעם גמור להביא אותה, שהרי פעמים שהיא באה אף על הספק, לכן מביאים אותה אפילו כשנעקרה הנזירות למפרע, כיון שיש טעם כל שהוא, שהרי ציערה את עצמה מן היין —

אבל עולת העוף ואשם אינה מביאה, כיון שנעקרה הנזירות למפרע.

דתניא:

רבי אלעזר הקפר בריבי [גדול בדורו] אומר:

מה תלמוד לומר בנזיר שנטמא: "וכפר עליו מאשר חטא על הנפש" ולשון "על הנפש", משמע שחטא בנפש אדם, (3) וכי באיזו נפש אדם חטא זה!?

אלא מפני שציער עצמו מן היין נקרא חוטא.

והלא דברים קל וחומר: ומה זה הנזיר שלא ציער עצמו אלא מן היין נקרא חוטא, וכמו שנאמר "אשר חטא", המצער עצמו מכל דבר ויושב בתענית על אחת כמה וכמה שנקרא "חוטא". (4)

תא שמע שבעל "מיגז גיז": דתניא בהדיא:

האשה שנדרה בנזיר, ושמעיה חברתה ואמרה "ואני", ובא בעלה של ראשונה והיפר לה, היא הראשונה מותרת שהרי היפר לה בעלה, וחברתה אפורה כיון שאין ההפרה עוקרת את הנזירות למפרע.

3. רש"י בבא קמא צא ב.

4. בגמרא לעיל יט א מוסיפה הגמרא: והא "אשר חטא על הנפש" בנזיר טמא כתיב, ואנן — כלומר: ורבי אליעזר הקפר — אפילו נזיר טהור קאמרינן, אף בנזיר טהור אמר שהוא חוטא!?

כלומר: אם כפי שפירש רבי אלעזר הקפר את החטא, הרי זה שייך גם בנזיר טהור ולא היתה

התורה כותבת את זה בפרשת נזיר שנטמא, ובהכרח שהוא חטא אחר השייך בנזיר טמא ולא בנזיר טהור.

ומפרשינן: קסבר רבי אלעזר הקפר: נזיר טהור נמי חוטא הוא, והיינו טעמא דכתיב "אשר חטא על הנפש" בנזיר טמא, הואיל ושנה בחטא, שלא נזהר מן הטומאה והאריך את נזירותו וצערו מן היין.

רבי (5) שמעון אומר:

אם אמרה לה "הריני כמותיך", שתיהן מותרות.

כלומר: אם בשעת הנדר אמרה סתם "ואני" ואחר כך פירשה דבריה שלא נתכוונה לקבל על עצמה נזירות אלא אם כן לא תופר נזירותה של חברתה, אף היא מותרת. (6)

שמע מינה: בעל מיגז גיז! (7)

מר (1) זוטרא בריה דרב מרי אמר:

חאי דאמרינן בברייתא [לדעת תנא קמא] שאם אמרה "ואני" והפר בעלה לראשונה, הרי השניה אסורה —

היינו דרמי בר חמא, כלומר: מזה יש לך לפשוט את בעייתו של רמי בר חמא!
דבעי רמי בר חמא:

האומר: הרי עלי כבשר זבח שלמים העומד לפניו ועדיין לא נזרק דמו — ויש בו איסור מעילה ויכול אדם להתפיס בו — וכגון שאמר על חפץ אחר: "זה עלי כזה", מזה דינו של הדבר שאסר עליו?

וצדדי הספק הם:

כי מתפיס איניש בעיקרא מתפיס [האם כוונת אדם להתפיס במצב הנוכחי של הבשר כשעדיין הוא אסור] ואם כן אף החפץ אסור?

כרבי אלעזר הקפר והברייתא הזו היא כרבנן. וב"קין אורה" תמה על דבריהם: מה ענין מחלוקתם של רבי אלעזר הקפר ורבנן לנידון אם בעל "מיעקר עקר" או "מיגז גיז"? וראה מה שכתב ב"ברכת ראש".

והרא"ש כתב ליישב, שיש לדחות את הראיה שמביאה הגמרא לעיל שבעל מיעקר עקר ממה שאינה מביאה עולת העוף, ומשום שיש לומר: לעולם בעל מיגז גיז ומכל מקום אינה מביאה עולת העוף כיון שנאמר "וזהזיר לה" את ימי נזרו והביא כבש בן שנתו לאשם" אימתי והביא כשצריכים להזיר, אבל זו שהופר נזרה, אף על פי שנטמאת תחילה אינה צריכה להביא, וראה בזה ב"שלמי יוסף" סימן מ.

1. א. השמועה מתבארת על פי פירוש הר"מ בתוספות.

ב. לשיטה זו לשון הגמרא אינו בדוקא, והוא כמו "אמר מר זוטרא בריה דרב מרי", כי הוא ענין חדש ולא בא לחלוק.

5. דברי רבי שמעון מתבארים כפירוש מהר"ף בתוספות, וכפי שהבין דבריהם ב"ארזי הלבנון".

6. כן פירשו התוספות, ומשום שהוקשה להם, דאם נפרש כפשוטו שנזירותה תיפסק בשעה שתיפסק נזירותה של חברתה, הרי אינה יכולה לעשות כן, שהרי זה דומה למי שאמר "הריני נזיר היום ולמחר איני נזיר" שאין נזירותו נפסקת, ראה בדבריהם.

וראה עוד בתוספות בפירושם הראשון שרבנן ורבי שמעון לא נחלקו, ולא בא רבי שמעון אלא להוסיף, ראה שם וב"ארזי הלבנון".

7. התוספות תמהו על דברי הגמרא, שהרי מן הברייתא שהובאה קודם ברייתא זו מוכח — וכפי שביארה הגמרא — ד"בעל מיעקר עקר", שאם לא כן תיקשי: תייתי נמי עולת העוף, ואין דרך הש"ס אחר שהוכיח ש"בעל מיעקר עקר" להביא ברייתא בהיפוך ולהוכיח ש"בעל מיגז גיז"?!?

ותירצו התוספות: שהברייתא הקודמת היא